

ASPEKTE TË EPIDEMIPLOGJISË SË KANCERIT TË NAZOFARINGUT, LARINGUT, SI EDHE PULMONAR NË SHQIPËRI

AGIM SALLAKU, FREDERIK JORGONI, EVIS SALA, SHAHIN KADARE, AGRON PELVNESHI*

Summary

ASPECTS ON THE EPIDEMIOLOGY OF THE CANCER LARYNX NASOPHARYNX AND PULMONARY IN ALBANIA

Purpose: Epidemiologic evidention of the cancer of nasopharynx, larynx, and pulmonary, and the place they take in the group of them most frequent cancers and comparability of the incidence in Albania and that in the world.

Material and method: The incidence of the cancer in our country for the cancer of larynx, nasopharynx and pulmonary includes the period 1986-1990, and that is taken out from the Center of Cancer Register and Epidemiology in the Institute of Oncology in Tirana (ICD-9, 147, 161, 162). The incidence of the cancer is calculated basing on the albanian population age-group and on the standard age of the world age0group. The incidence of the mortality of 100.000 habitants is calculated in Republic rank for the cancer of pulmonary and that of larynx.

Results: To the 10 localizations of the most frequent cancers in our country, the cancer of pulmonary takes the decond place and that of larynx the eighth one. To the males the cancer of pulmonary takes the second place and that of lauynx the fifth one, ehile to the females cancer of pulmonary takes the sixth place. The age-groups with the highest incidence in Ca. of pulmonary are 60-65 (218.3) 65-69 (166.2) for males and 66-69 (17.25) for females. Male/female rate is 8,6,1. For the nasopharynx cancer the highest incidence to females involves 40-44 and 60-64 (1.5) age-groups, and to males it involves 50-65 (3,8) age-groups. Male/female rate is 2:1. The age-group with high incidence in the cancer of larynx are 60-69 (49.6) to males and 60-64 (4.0) to females. Male/female rate is 18.6:1. The standard incidence of 100.000 habitants is for the cancer of pulmonary 28.6 M and 2.7 F; for Ca. Larynx 9.8 M and 0.4 F, and for the cancer of nasopharynx 0.86 M and 0.5 F. The incidence of mortality of 100.000 habitants in Republic rank for the cancer of pulmonary and larynx are respectively 11.6 and 1.7 taking so the first and the ninth place in the list of 10 malign tumors with the highest incidence of mortality.

Conclusion: Basing on the data compared with those in te world, it must be stressed that these pathologies have yet a low degree of incidence. An average incidence is noticed only to the males with Ca. larynx. This may be is related to a very young age of the population (27-28) and most smoking over 30 years old. The western civilisation and the pöpulation of environment on rise will cause in anear future the increasement of the incidence of illnesses and the mortality by these pathologies.

Ndërsa kanceri bronko-pulmonar është në mënyrë të sigurt kanceri më i përhapur sot në botë (10.4% të të gjitha rasteve të reja), kanceri i laringut dhe sidomos ai i nazofarongut paraqesin një frekuencë më të ulët dhe një shtrirje gjeografike mjaft të ndryshueshme (2.3).

Kanceri i laringut përbën 4.5% të gjithë tumoreve malinje dhe 24-28% tumore malinje të rrugëve të sipërme të frymëmarrjes dhe predominon tek meshkujt (raporti i seksit është 7:1 në vitin 1980). Shkallë të lartë të incidencës paraqet jugu i Brazilit (San Paolo 17.8%), Italia, Franca, Spanja, por edhe Afrika e Jugut dhe Amerika e Veriut. Incidencë të ulët paraqitet në Europën e Veriut, Japoni (Mijagi 2.2) gjë që mund të shpjegohet me konsumin e lartë të alkoolit e njëkohësisht të cigares (Tuyns&Audigier 1976, Mc. Michael 1978) (2.4).

Nga pikëpamja epidemiologjike kanceret epiteliale të nazofaringut përfaqësojnë një shpërndarje epidemiologjike krejt të veçantë. Moshë e standartizuar është 1:100.000. Incidenca është mjaft e lartë në

popullatën e Azisë Orientale në pikat më të larta në disa zona bregdetare të Kinës (Kautan, Taiwan). Në Hong Kong incidenca është 30.0 M 12.9 F:100.000, ku zë vendin e dytë pas kancerit pulmonar duke kapur 12% të kancereve (2.3). Frekuenca arrin vlera mesatare në Azinë Juglindore (Indonezi, Filipine) dhe kap 1% të tumoreve malinje në Europë e Amerikë. Në Francë takohet në moshat 45-60 vjeç, ndërsa në Magreb (zona me risk mesatar) prek të gjitha moshat dhe nuk është i rrallë tek adoleshentët dhe fëmijët (2). Në 1980 në SH.B.A. u diagnostikuan 660.500 raste me kancerbronkopulmonar (10.4% të kancereve vjetore) dhe ka një rritje 0.5% në vit. Ai është kanceri më i shpeshtë i vendeve të zhvilluara si Europa, Amerika e Jugut, Australia, ish USSR dhe Japonia. Incidenca e lartë shihet edhe në Afrikën e Jugut dhe Karaibe. Shkalla e incidencës tek negrit e Amerikës së Veriut 109.0:100.000 M dhe 28.4 F e Naorea dhe Zelanda e Re 101.3 M dhe 68.1 F (2.3). Zona me incidencë të ulët konsiderohen India 5.8 M dhe 1.2 F

* Dërguar në Redaksi më 27 Qershor 1995, miratuar për botim më 5 janar 1996.

Nga Shërbimi i Onkologjisë në Qendrën Spitalore Universitare, Tiranë (A.S., F.J., E.S., SH.K., A.P.)

Adresa për letërkëmbim: A. Sallaku: Shërbimi i Onkologjisë në Qendrën Spitalore Universitare, Tiranë